

Votre Programme Matmidim – Chiour BETH

Semaine du 18 au 21 septembre 2023

Souguia n°104

ת"סד

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Soukot – Ma'amid bémékabel Touma

- Avis des Richonim -

Pour la Refoua Chelema de
Haim Dan Patrick ben David
Et Eliahou ben Tamar

matmidim.com

Tephila avant le Limoud

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁלֹא יֵאָרַע דְּבַר תְּקֵלָה עַל יָדֵי, וְלֹא אֶכְשַׁל בְּדַבַּר הַלְקָה, וְיִשְׁמְחוּ בִּי חֲבֵרֵי, שְׁלֹא אֵמַר עַל טָמֵא טְהוֹר וְלֹא עַל טְהוֹר טָמֵא, וְלֹא עַל מִתָּר אָסוּר וְלֹא עַל אָסוּר מִתָּר, וְלֹא יִכְשְׁלוּ חֲבֵרֵי בְּדַבַּר הַלְקָה וְאִשְׁמַח בָּהֶם. כִּי יִי יִתֵּן חֲכָמָה מִפִּי וְדַעַת וְתְבוּנָה. גַּל עֵינַי וְאִבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ

Tephila après le Limoud

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁשַׁמְתָּ חֲלָקֵי מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ. וְלֹא שַׁמְתָּ חֲלָקֵי מִיּוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת. שְׁאֲנִי מְשַׁכְּמִים וְהֵם מְשַׁכְּמִים. אֲנִי מְשַׁכְּמִים לְדַבְרֵי תוֹרָה וְהֵם מְשַׁכְּמִים לְדַבְרֵי בְטִלִּים. אֲנִי עֲמַל וְהֵם עֲמַלִּים. אֲנִי עֲמַל וּמִקְבֵּל שְׂכָר וְהֵם עֲמַלִּים וְאֵינָם מְקַבְּלִים שְׂכָר. אֲנִי רָץ וְהֵם רָצִים. אֲנִי רָץ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְהֵם רָצִים לְבָאָר שַׁחַת. שְׁנֵאָמַר וְאִתָּה אֱלֹהִים תוֹרְדִם לְבָאָר שַׁחַת. אֲנִשִּׁי דְמִים וּמְרָמָה לֹא יִחַצּוּ יְמֵיהֶם, וְאֲנִי אֶבְטַח בְּךָ

Cette Souguia traite de la question s'il est possible de faire tenir le Skakh Casher avec une matière qui est Mekabel Touma (apte à devenir impure) et par extension avec tout autre procédé qui serait inapte pour le Skakh lui-même. Cette problématique est traitée directement dans la Guemarra de Souka, à travers une Mishna qui présente la Mahloket entre Tana Kama et Rabbi Yehouda pour quelqu'un qui ferait tenir son Skakh avec les montants d'un lit à baldaquin.

Mais les Richonim vont se diviser en trois groupes pour expliquer la Mishna : ceux qui pensent que la Halakha est comme Tana Kama qui permet, ceux qui pensent comme Rabbi Yehouda qui interdit, avec deux possibilités de le comprendre, Keva ou Maamid ...

En outre, il faut vérifier dans les Richonim si le Psoul de Ma'amid est Midina ou bien juste une Gzerra (ce qui pourrait permettre par exemple d'être permissif dans la Mahloket présentée précédemment).

Bon Limoud sur Matmidim !

Programme du lundi

Sources dans la Guemarra

כא: הישן תחת המטה פרק שני סוכה

מתני' כרעי המט'. מטה שלמה: ר' יהודה אומר כו'. טעמא מפרש בגמרא: גמ' שאין לה קבע. שמתלמט על ידי מטה ור' יהודה לטעמי' דאמר סוכה דירת קבע בעינן: שמעמדה כו'. ואע"פ שלא למדנו פסול אלא לסכך הואיל ועיקרו של סכך אלו מעמידין הוא כאלו סכך דדבר המקבל טומאה: אצל סכך על המטה. ולא סמך הסיכוך בכרעים אלא על גבי יתדות אצל כל דופני הסוכה אינן אלא מטות משלשה דדין לא פסיל ר' יהודה דהא לא גמרי' פסול מיניה לסוכה אלא לסכך וזה לא הוא ולא מעמידו בפסולי ולענין קבע נמי יש קבע לסכך: מתני'

תחת המטה לא יצא ידי חובתו ולימא מדבריו של רבן גמליאל מילתא אגב אורחיה קמ"ל כי הא דאמר רב אחא בר אדא ואמרי לה אמר רב אחא בר אדא אמר רב המנונא אמר רב מנין שאפי' שיחת תלמידי חכמים צריכה לימוד שנאמר ועלהו לא יכול: מתני' "הסומך סוכתו בכרעי המטה כשרה ר' יהודה אומר: אם אינה יכולה לעמוד בפני עצמה פסולה: גמ' מ"ט דר' יהודה פליגי בה רבי זירא ורבי אבא בר ממל חד אמר מפני שאין לה קבע וחד אמר מפני שמעמידה בדבר המקבל טומאה מאי בינייהו כגון שנעץ שפודין של ברזל וסיכך עליהם למאן דאמר לפי שאין לה קבע הרי יש לה קבע ומאן דאמר מפני שמעמידה בדבר המקבל טומאה הרי מעמידה בדבר המקבל טומאה אמר אביי: לא שנו אלא סמך אבל סיכך על גב המטה כשרה מאי טעמא למאן דאמר לפי שאין לה קבע הרי יש לה קבע למאן דאמר מפני שמעמידה בדבר המקבל טומאה הרי אין מעמידה בדבר המקבל טומאה:

תלמוד ירושלמי מסכת סוכה פרק ב הלכה ב

מתני' הסומך סוכתו לכרעי המטה כשיר' ר' יהודה אומ' אם אינה יכולה לעמוד בפני עצמה פסולה: [דף ט עמוד א] גמ' אמר רבי אימי משם שאין ממעי המיטה לסכך עשרה טפחים. אמר ר' בא משם שאין מעמידין על גבי דבר טמא. והא תני מעשה באנשי ירושלים שהיו משלשלין מיטותיהן לפני חלונותיהן והיו מסככין על גביהן. אין תימר משם שאין מעמידין על גבי דבר טמא הרי מעמידין על גבי דבר טמא. הוי לית טעמא אלא משם שאין ממעי המיטה לסכך עשרה טפחים:

הוי לית טעמא. הרי ע"כ לומר שהטעם דפוסל ר"י מפני שאין גבוה מקרקע המטה עשרה:

פני משה מסכת סוכה פרק ב הלכה ב

והא תני. בתוספתא פ"ב מעשה וכו' לפני חלונותיהן מבחוץ והיו מסככין וכו' ואם תאמר דהטעם משום שמעמיד בדבר המקבל טומאה הרי כאן הוי מעמידין ע"ג דבר טמא והיאך יצאו בסוכותיהן אלא הוי דעל כרחק לית טעמא אלא משום שאין ממעי המטה לסכך עשרה טפחים ואותן של אנשי ירושלים היו בהן עשרה עד הסכך וכמפורש בהדיא בתוספתא שהיו מטלטלין מטותיהן בחלונות שגבוהין עשרה והיו מסככין על גביהן:

קרבן העדה מסכת סוכה פרק ב הלכה ב

גמ' משום שאין ממעי המטה וכו'. לכך פוסל ר"י לפי שאין מקרקע המטה עד סכך י' טפחים והמסכך ע"ג כרעי המטה חשבי' להמטה לקרקע הסוכה ורבנן סברי דחשבינן להמטה כאילו נתונה בתוך הסוכה וחשבינן מהארץ לסכך דיש שם עשרה טפחים: משום שאין מעמידין על גבי דבר טמא. ואף על פי שלא למדנו אלא לסכך הואיל ועיקרו של סכך אלו כרעיה הן מעמידין אותו הוי כאילו סיכך בדבר המקבל טומאה: שהיו משלשלין מטותיהן. והיו גבוהין יו"ד מכרעי המטה לסכך ולא מיחו בידן חכמים:

Programme du mardi

Si le Psoul de Ma'amid est MinHadin

רש"י מסכת סוכה דף כא

שמעמידה כו' - ואף על פי שלא למדנו פסול אלא לסכך, הואיל ועיקרו של סכך אלו מעמידין - הוי כאילו סיכך בדבר המקבל טומאה.

----- Facultatif -----

רבינו יהונתן מלוניל על הרי"ף מסכת סוכה (לפי דפי

הרי"ף) משניות דף י עמוד א
[...] ולמאן דסבירא ליה בגמרא דר' יהודה פסיל לה מפני שמעמידה בדבר המקבל טומאה דאע"ג דלא מצינו שום פסול במחיצה כדתנן [לעיל י"ב ע"א] וכלן כשרין לדפנות, ה"מ דפנות שאין הסכך נשען בהן, אבל הני שהסכך נשען בהן פסלין הסכך מפני שהוא נשען בדבר המקבל טומאה.

פסקי רי"ד מסכת סוכה דף כא עמוד ב

[...] פי' אף על גב דלא למדנו פסול טומאה אלא בסכך, הואיל ועיקרו של סכך סמוך על דבר המקבל טומאה, כאילו הסכך מקבל טומאה דמי ר' אברהם מן ההר מסכת סוכה דף כא :
בדבר המקבל טומאה. והואיל ודבר המקבל טומאה מעמידה, הרי היא כאילו סככה בדבר המקבל טומאה

ב"ח אורח חיים סימן תרכט

[...] אבל מלשון רש"י (כא ב ד"ה שמעמידה) במשנה דהסומך סוכתו יראה דלאו משום גזירה שמא יאמרו הוא דפסול אלא הואיל ועיקרו של סכך אלו מעמידין אותו הוי כאילו סיכך בדבר המקבל טומאה כדקיימא לן בעלמא שהכל הולך אחר המעמיד (שבת טו ב, ס א) וכן נראה מדברי הרא"ש (פ"ב סי' א) שכתב וקשה לי לטעמא דמעמיד וכו' אם סיכך על מחיצת אבנים תהיה פסולה הואיל והעמיד הסכך בדבר שאין גידולו מן הארץ ולא תירץ על זה כלום מכל מה שתירץ הר"ן ז"ל דהכא בכותל ליכא למיגזר אלמא דס"ל דטעמא דמעמיד לאו משום גזירה הוא ולפיכך יראה דמדינא אין להעמיד הסכך בדבר שאין גידולו מן הארץ ואם העמיד עליו הסוכה פסולה ולכן צריך לעשות הדפנות של קנים ולסמוך הסכך עליו מדינא ולא ממדת חסידות בעלמא כדכתב הר"ן ז"ל ומה שאמרו בריש סוכה (ב א) אלא מעתה עשה מחיצות של ברזל וסיכך על גבן הכי נמי דלא הוי סוכה איכא למימר דהמחיצות הן של ברזל אבל מעמידי הסכך הם הקנים ולא המחיצות של ברזל ושפיר קרי ליה דסיכך על גבן כלומר שנסמך אל אלו המחיצות כמו סיכך על גבי אכסדרה:

----- Facultatif -----

בית השואבה פ"א סי' ו' אות מה

הס אמרו שאין איסור זה מדינא לא מגזרה דרבנן . ועוד דגם מ"ס הרב"ח מדברי רש"י והרא"ש דאיסור זה הוא מדינא משום דהכל הולך אחר המעמיד אינו מוכרח כל כך די"ל דגם מ"ס רש"י זכיון דעיקר הסכך הן מעמידין הוה כאילו סכך בדבר המקבל טומאה . אין כוונתו דאיסורו דבר תור' מפני כך ומשום דהכל הולך אחר המעמיד כדכתב הר"ח . לא כוונתו ד: יון דעיקר הסכך הן מעמידין אותו איסור מגזרה דרבנן משום דהוה כאילו סכך בדבר המקבל טומאה' בעיני הרואים כי יאמרו זה עומד וזה מעמיד וכו' וכמ"ס הרמב"ן והר"ן והריטב"א ז"ל וכן מנהג שלא תירץ הרא"ש ז"ל לקושיותו ממסכת ע"ג מחילות

ערוך השולחן אורח חיים סימן תרכט סעיף

יט
[...] והב"ח האריך דהוה דאורייתא והביא מרש"י [...]

ערוך לנר מסכת סוכה דף כא עמוד ב

[...] דלפי' רש"י ג"כ הוי פסול דאורייתא מ"מ פשיטא דלפי' הראשונים הר"ן והריטב"א שפירשו דהטעם שמא יבא לסכך ג"כ בהם אינו אלא פסול דרבנן [...]

הערות הגרי"ש אלישיב מסכת סוכה דף כא עמוד ב

וחד אמר מפני שמעמידה בדבר המקבל טומאה. ביארו הראשונים דהוה גזירה דרבנן שמא יבואו לסכך במעמיד עצמו דלא יחלקו ביניהם אבל מה"ת כשר במעמיד בפסול, והאחרונים רצו לדייק מרש"י (ד"ה שמעמידה) שביאר דהוה כאילו סיכך בדבר המקבל טומאה דהוה דאורייתא ואין זה מוכרח.

Si le Psoul de Ma'amid est une Gzerra

כתוב שם לראב"ד מסכת סוכה דף י עמוד א

ולמ"ד מפני שמעמידה בדבר המקבל טומאה, לא שהולכין אחר המעמיד אלא גזרה שמא יסכך בהם. אומרים זה עומד וזה מעמיד כמו שראויים לכך ראויים לכך, אבל עושה סוכתו בראש האילן או ע"ג גמל לא גזר משום דלא שכיחא הואיל ואינה ראויה ליום טוב, ולעולם הלכה כר' יהודה כדרך המנהג המסור בידינו.

מלחמת ה' (רמב"ן) מסכת סוכה דף י עמוד א

[...] והרב ר' אברהם ז"ל [...] וכתב כדברי האומר מפני שמעמידה בדבר המקבל טומאה שהיא גזירה שלא יאמרו זה עומד וזה מעמיד כשם שראוי להעמיד כן מסככין בו ומודה ר' יהודה בראש האילן ועל גבי גמל שלא גזרו בהם משום דלא שכיחא ואני אומר סומך סוכתו במחובר כסומך במקבל טומאה אבל עושה סוכתו בראש האילן ששנו כשרה היינו עושה דפנות על האילן וסומך סכך עליהם אי נמי בצדדין כדאיתא בשילהי שבת דמ"מ אינו מעמיד ממש במחובר אלא שהמחובר סומך את המעמיד וכיוצא בזה הכשירו דמעשה קרקע בעלמא קא עביד והיינו דאביי דאמר סיכך על גבי מטה שנעץ עליה קונדסין עומדין וסיכך על גבן כשרה:

Facultatif

רא"ה מסכת סוכה דף כא עמוד ב

[...] וחד אמר מפני שמעמידה בדבר המקבל טומאה. ומה שפסול לסכך, פסול גם כן להעמידו בו, משום דמחזי למסכך בו ואתי למטעי לסכך בו. וכי אמרינן וכולן כשרין לדפנות, דוקא בשאינו מעמיד סכך בהן. [...]

ר"ן על הרי"ף מסכת סוכה דף י עמוד א

[...] ומ"ד לפי שמעמידה בדבר המקבל טומאה היינו טעמיה דאע"ג דאמרינן [דף יב א] וכולן כשרין לדפנות ה"מ בשאין הסכך עומד עליהן אבל להעמיד הסכך בדבר שאין מסככין בו הסכך אסור מדרבנן שמא יאמרו זה עומד וזה מעמיד כשם שראוי להעמיד כן מסככין בו אף על גב דתנן לקמן [דף כב ב] העושה סוכתו בראש האילן כשרה ולא פליג ר' יהודה אף על גב דאילן פסול לסכך בו שאני אילן דלא חזו לסכך ולא שכיח דמסככי ביה מש"ה לא גזר ר' יהודה [...]

חידושי הריטב"א מסכת סוכה דף כא עמוד ב

וחד אמר לפי שמעמיד בדבר המקבל טומאה. פי' שהוא פסול לסכך, גזירה שמא יבא לסכך בו [...]

בית הבחירה למאירי מסכת סוכה דף כא עמוד ב

[...] וחד אמר מפני שמעמידה בדבר המקבל טומאה כלומר וכל שפסול לסכך בו הן מצד קבלת טומאה הן מצד הפיסולין פסול להעמיד את הסכך עליו בדברים שאפשר לסכך בהם שמא יבא לטעות ולסכך בו הא בסומך על כותלי הבית אין בו שום חשש שלא אמרה אלא בדברים שאפשר לטעות לסכך בהם ואף על פי שאמרו וכלם כשרים לדפנות דוקא בשאינו מעמיד הסכך עליהם

Programme du mercredi

Psak Halakha des Richonim

רי"ף מסכת סוכה דף י עמוד א

מתני' [דף כ"א ע"ב] הסומך סוכתו בכרעי המט' כשרה ר' יהודה אומר אם אינה יכולה לעמוד בפני עצמה פסולה:
גמ' אמר אביי לא שנו אלא סמך אבל סכך על גבי המטה כשרה:

בעל המאור מסכת סוכה דף י עמוד א

ובסומך סוכתו בכרעי המטה כתב עלה הרי"ף ז"ל שמעתא דאביי דאמר לא שנו אלא סמך וכו' ונראה מדבריו שהלכה כר"י ול"נ **שהלכה כדברי חכמים**.

כתוב שם לראב"ד מסכת סוכה דף י עמוד א

כתוב שם [...] ונראה מדבריו שהלכה כר' יהודה, ולי נראה הלכה כדברי חכמים ז"ל.
אמר אברהם: מה ראה זה לומר הלכה כחכמים והרי כל הסוגיא כלה כרבי יהודה ואמוראי טרחו לפרושי טעמיה. ושמה נשתבש לומר דלמאן דאמר מפני שאין לה קבעה הא קיימא לן סוכה דירת עראי היא. ולמאן דאמר נמי מפני שמעמידה בדבר המקבל טומאה דמשמע דאזלין בתר המעמיד, וקשיא ליה מעתה עשאה בראש האילן או ע"ג גמל תהיה פסולה שהרי מעמידה במחובר ובבעלי חיים שאינם ראויים לסכך כרבי יהודה דפסיל להו להני, הא אמרינן [דף כג א] טעמיה משום דלא חזיא לשבעה אבל לחול מיהא חזיא אלמא לא אזלין בתר מעמיד. **ולא היא, דלמאן דאמר מפני שאין לה קבע כיון דכל שעתא צריך להו לכרעי המטה שהם עם המטה הויא ליה כמי שאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה דיבשה דכה"ג לאו כלום הוא, ורבנן דמכשרו עבדינן לה כמי שיכולה לעמוד**. ולמ"ד מפני שמעמידה בדבר המקבל טומאה, לא שהולכין אחר המעמיד אלא גזרה שמא יסכך בהם. אומרים זה עומד וזה מעמיד כמו שראויים לכך ראויים לכך, אבל עושה סוכתו בראש האילן או ע"ג גמל לא גזר משום דלא שכיחא הואיל ואינה ראויה ליום טוב, ולעולם הלכה כר' יהודה כדרך המנהג המסור בידינו.

מלחמת ה' מסכת סוכה דף י עמוד א

אמר הכותב והלא ידוע דכל היכא דשקלו וטרו אמוראי בכה"ג אליבא דחד תנא הלכתא כוותיה וכי ההיא דאמרי' במס' שבת מדקא מתרץ ר' יוחנן אליבא דר"י הלכתא כותיה [...] ועוד דהא אכתי איכא למיחש לטעמא דמ"ד אין מעמידין בדבר המקבל טומאה מדחייש לה אביי דודאי לדירת קבע לא הוה חייש אביי דהא אוקמא איהו גופיה בשיטה ועיקר הטעם מפני שהיא דירה סרוחה ואין אדם דר בה ומפורש בירושלמי ר' אמי אמר שאין ממעי המטה לסכך י' טפחים אמר ר' אבא משום שאין מעמידין על גב דבר טמא **והרב ר' אברהם ז"ל** [...] וכתב כדברי האומר מפני שמעמידה בדבר המקבל טומאה [...]

ר"ן על הרי"ף מסכת סוכה דף י עמוד א

ולענין הלכה כיון שהרב אלפסי ז"ל כתב בהלכותיו הא דאמר אביי ל"ש וכו' משמע דס"ל דקי"ל כרבי יהודה וטעמא משום דכל היכא דשקלו וטרו אמוראי אליבא דחד תנא משמע דהלכתא כוותיה וכדאמר במסכת שבת [דף קיב ב] מדקא מתרץ רבי יוחנן אליבא דרבי [יהודה] משמע דהלכתא כוותיה **ולא משמע דרבי יהודה אזיל לטעמיה דאמר סוכה דירת קבע בעינן** מדאמרינן לפי שאין לה קבע דא"ה הוה לן למימר ורבי יהודה לטעמיה וכמו שכתבתי למעלה **ועוד דהא אכתי איכא למיחש לטעמא דמ"ד מפני שמעמידה בדבר המקבל טומאה מדחייש לה אביי** דודאי לדירת קבע לא הוה חייש דאיהו גופיה אוקמא בשטה [דף ז ב] הלכך נקטינן כרבי יהודה דכשם שאין מסככין בדבר המקבל טומאה כך אין מעמידין בו משום גזירה ואף על פי שעכשיו נהגו לסמוך סוכות על גבי כתלים שאין מסככים בהן לפי שאין גדולו מן הארץ היינו טעמא משום דלא שכיח לסכך בכיוצא בהן ועוד דכ"ע ידעי דכל כה"ג בית דירה מיקרי ולא סוכה הלכך ליכא למיגזר ויש שנוהגין לעשות בכותלים דפנות של קנים משום היכרא כדי שלא יהא נראה כסומך על הכותלים לגמרי ומדת חסידות בעלמא הוא כל זה לפי שטתו של הרב אלפסי ז"ל אבל הר"ז הלוי ז"ל פוסק כדברי חכמים ז"ל:

חידושי הריטב"א מסכת סוכה דף כא עמוד ב

[...] וקיימא לן כמאן דאמר לפי שמעמידה בדבר המקבל טומאה, ויש לשאול על מה סמכו העולם לסמוך סכך סוכותיהם על הכתלים, דהא פסול הוא לסכך כדכתיבנא בפ"ק (י"א ב'), ובהא ודאי איכא למימר מאי דאמר הראב"ד ז"ל דליכא למיחש שיבא לסכך בעפר, דכולי עלמא ידעי דעפר קבוע הוא לבית דירה ופסול לסכך וליכא למגזר ביה, ויש מקומות שעושין בכותלים דפנות של קנים משום היכרא שלא יהא נראה כסומך על הכותלים לגמרי ומנהג חסידים הוא, מפי רבינו נר"ו.

Programme du jeudi

רא"ש מסכת סוכה פרק ב סימן א

[דף כא ע"ב] מתני' הסומך סוכתו בכרעי המטה כשרה ור' יהודה אומר אם אינה יכולה לעמוד בפני עצמה פסולה:

גמ' מ"ט דר' יהודה פליגי בה רבי זירא ורבי אבא בר ממל חד אמר לפי שאין לה קבע וחד אמר מפני שמעמידה בדבר המקבל טומאה. שאין לה קבע פרש"י שמיטלטלת ע"י המטה ור' יהודה לטעמיה דאמר סוכה דירת קבע בעינן וקשה לקמן בשמעתין דפסל ר' יהודה סוכה על גבי בהמה (ב) ומפרש טעמא משום דכתיב חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים ובירושלמי משמע דטעמא דאין לה קבע לפי שאין עשרה טפחים מן המטה ועד הגג והכי איתא **בירושלמי** (הלכה ב) אמר ר' אמי על שם שאין בכרעי המטה עשרה טפחים אמר רבי אבא מפני שמעמידה בדבר טמא והתניא מעשה בירושלים שהיו משלשלין מטותיהן לפני חלונותיהן איך תימר **מפני שמעמידה על גבי דבר טמא הא לא הוי טעמא** אלא משום דאין מכרעי המטה לסכך עשרה טפחים. עד כאן. ומטות של ירושלים מכרעי המטה עד הסכך היו עשרה טפחים **(ג) וקשה לי לטעמא דמעמידה** בדבר המקבל טומאה אם סיכך על מחיצות אבנים תהיה פסולה הואיל והעמיד הסכך בדבר שאין גידולו מן הארץ:

אמר אביי לא שנו אלא סומך אבל סיכך על מטה כשרה. פי' שלא סמך הסכך על הכרעים אלא ע"ג יתידות אבל כל דופני הסוכה אינו אלא מן המטה משלשה צדדין. דלא גמרינן פסול המחיצות לסוכה אלא לסכך וזה לא הוי (ליה) מעמידו במקבלי טומאה ולענין קבע נמי יש קבע לסכך תמיה לי מה בא אביי להשמיענו משנה שלמה היא ר"י אומר אם אינה יכולה לעמוד בפני עצמה פסולה הא יכולה לעמוד בפני עצמה כשרה וא"ת לפי הירושלמי דמפרש לפי שאין עשרה טפחים מכרעי המטה ועד הגג מה לי סמך ומה לי סיכך על גב המטה וי"ל כיון שאין הסוכה נסמכת על המטה ואי שקיל לה למטה איכא אור עשר וסוכה מתקיימת הרי יש לה קבע ואינה נפסלת בשביל שהכניס בה מטה ומיעט אורא מידי דהוה אכרים וכסתות דפ"ק דלא הוי מיעוט לא לענין עשרים ולא לענין עשרה והשתא נמי מיתרצן נמי קושייתי דהא אתי אביי לאשמעינן

ומדהביא רב אלפסי דברי אביי נראה שפוסק כר' יהודה וטעמיה כיון דשקלו וטרו אמוראי לפרש טעם דבריו וגם אביי אמר דבריו אליבא דר' יהודה אלמא סבירא להו כוותיה(ד) **וגם אני אומר דטעם קבע עיקר** כדאיתא בירושלמי ולא ידענא מאיזה טעם יכשירו רבנן היכא דסמך הסכך על כרעי המטה ואין מכרעי המטה עד הגג עשרה דירה סרוחה היא הלכך נראה דר' יהודה לפרושי דברי ת"ק אתא וליכא **הכא פלוגתא:**

קרוב נתנאל מסכת סוכה פרק ב סימן א ד"ה ג

[ג] וקשה לטעמא דמעמידה. רצונו דה"ל להירושלמי להקשות איך תימר מפני שמעמידה ע"ג דבר טמא. הרי מעשים בכל יום שמסככין על מחיצת אבנים תהיה פסולה. הואיל והעמיד הסכך על דבר שאין צומח מן הארץ. והר"ן פי' דהך דאין מעמידין משום גזרה שמא יבא לסכך בה ואין שכיח לסכך באבנים אבל רבינו ס"ל דמדינא אסור כמ"ש רש"י הואיל ועיקר של סכך אלו מעמידין הוי כאלו סיכך בדבר המקבל טומאה:

שם מסכת סוכה פרק ב סימן א ד"ה [ד]

[ד] וגם אני אומר דטעם קבע עיקר כדאיתא בירושלמי. הרי רבינו לא חש להך טעמא משום שמעמידה בדבר המקבל טומאה והרז"ה הכי ס"ל דפסק כחכמים ורש"י שפי' דבר המעמיד שהוא טמא מדינא אסור ה"נ שפוסק כחכמים. **ומדברי הרי"ף נמי אין ראיה דפסק כאב"י ואב"י לית ליה טעמא שאין לו קבע** דהא אב"י בשיטה אמרה לעיל דף ז' וע"כ סיכך ע"ג פסול משום שמעמידה. **די"ל דס"ל טעם דאין לו קבע ר"ל דירה סרוחה שאינה גבוה עשרה וכמו שאמר בירושלמי. וכן יש לפ' דברי הרמב"ן בספר מלחמות ע"ש. נמצא הר"ן יחיד בדבר** הזה ומטעם גזירה ולא מדינא ודלא כב"ח ס"י תרכ"ט ס"ק ה' שהחמיר בזה לפסול מדינא וארכבי' אתרי רכשי. די"ל לדעת רבינו דמדינא אסור ס"ל דטעם קבע עיקר ולהרמב"ן איכא למימר דס"ל כמ"ש הר"ן דמטעם גזירה או טעם שאין לה קבע וכדמפרש בירושלמי. ע"כ אין לפסול סוכה כשהעמידה בדבר פסול לסכך וכ"פ הט"ז בס"י תר"ל ס"ק י"ד ומ"א בס"י תרכ"ט ס"ק ט' ע"ש. ועי' לעיל מ"ש בפ"ק ס"ס כ"ט. ועי' עוד מזה לקמן ס"י ד' שהוכחתי דרבא ס"ל דמותר להעמיד בדבר פסול ע"ש:

תרומת הדשן סימן צא

שאלה: מהו לחבר כלונסות הסוכה במסמרות של ברזל, או לקושרם בבלאות, מפני שהן מקבלים טומאה, יש קפידיא בהכי או לאו?
תשובה: יראה דאין קפידיא בדבר. ואף על גב דאיתא בפ' הישן [סוכה כא ע"ב] אהא דתנן הסומך סוכתו בכרעי המטה כשירה, ר"א אם אינו יכול לעמוד בפני עצמה פסולה. וקאמר עלה בגמ' מ"ט דר"י חד אמר מפני שאין לה קבע וחד אמר מפני שמעמיד בדבר המקבל טומאה. וא"כ נמי נ"ד מעמידין בדבר המקבל טומאה. וכתב אשירי התם, דמוכח מדברי רב אלפס דסבר הלכה כר"י. מ"מ הא פסק אשירי נמי דטטמא [שמא צ"ל: דטעמא] דקבע עיקר, ולא טעמא דעמידה בדבר המקבל טומאה. ונראה דמוכח נמי מדברי רב אלפס דסבר דטעמא דמקבל טומאה לאו עיקר הוא, מדלא מייתי בפסקיו ההיא פלוגתא, והוה נפקותא גדולה בדבר דעביד תלמודא איכא בינייהו, נעץ ד' שפודין של ברזל וסיכך עליהן, דלמ"ד משום קבע כשר, ולאידך פסול. אלא ע"כ סבר דטעמא דמקבל טומאה ליתא, וטעמא דקבע עיקר. ופירוש דקבע היינו משום דאין מן המטה עד הגג עשרה. ולפי טעם זה אין חילוק בדברי רבי יודא, לפי דאין הפסול אלא משום דאין מן המטה עד הגג עשרה, וא"כ דווקא בכרעי המטה פסול, ולא בנעץ ד' שפודין. לכך לא הביא רב אלפס רק דברי רבי יודא בכרעי המטה דווקא וק"ל [...].

----- Facultatif -----

משנה ברורה בשער הציון סימן תרל ס"ק ס

[...] אכן אחרי בינותי בספרים ראיתי שרבים הם המקילים בפרט זה שפסקו כחכמים, הלא המה הרי"ף גיאות [זזה לשונן, הסומך סוכתו לכרעי המטה להעמידה ולחזקה, אפילו אינה יכולה לעמוד בפני עצמה כשרה], והרמב"ם בפירוש המשנה שהעתיק הטעם אלבא דר' יהודה מפני שאין לה קבע ור' יהודה לטעמה וכו', ואין הלכה כר' יהודה, והרז"ה ורובנו ישעיה, הובא בשבלי הלקט, כולם כתבו בהדיא דהלכה כחכמים, וממילא מובן דאינם חוששין למה שמעמיד על דבר המקבל טומאה, וגם הר"ן שמחמיר הוא רק מדרבנן בעלמא, עיין שם, ובודאי יש לסמוך על דעת המקילין בזה, אכן לכתחלה נכון להזהר בזה לצאת ידי כל הדעות, ועיין בדברי קרבן נתנאל על הרא"ש:

רמב"ם על משנה מסכת סוכה פרק ב משנה ב

[ב] ר' יהודה סובר סוכה דירת קבע בעינן, וכבר נתבארה לך שטתו, ולפיכך מצריך שתהא יכולה לעמוד בפני עצמה. ומדובללת, שאין שטח גגה שוה כמו שביארו קנה עולה וקנה יורד. ואין הלכה כר' יהודה.

ערוך לנר מסכת סוכה דף כא עמוד ב

בגמרא אמר אב"י לא שנו. הרי"ף והרא"ש (ס"י א') הביאו הא דאב"י אכן **ברמב"ם** לא ראיתי שהביא הדין דסומך בכרעי המטה ומזה נראה דדעת הרמב"ם כבעל המאור דר"י פליג את"ק ולא כדעת הרי"ף והרא"ש דלפרושי דברי ת"ק אתי וא"כ פסק הרמב"ם כת"ק דכשר ולכן לא הוצרך להביא כל החילוקים שבגמרא דמהיכי תיתי לפסול ועיין בתוס' י"ט מה שכתב בזה ומה שלא הביאו הרי"ף והרא"ש הא דר"ז ורבי אבא בר ממל י"ל מפני דאב"י קאמר למ"ד אין לה קבע וכו' משמע דס"ל כב' הטעמים וכיון דהביאו הך דאב"י ממילא נקטו כב' הטעמים:

Liste des 104 Souguiot étudiées sur Matmidim

Souguiot de Brah'ot			Sougiot sur les H'aguim
1. Birkot Hatorah 2. Choméa Kéoné 3. Arévout 4. Kavana dans le Chema 5. Position pour le Chema 6. Méah Brah'ot 7. Amen Yetoma 9. Les quantités pour les Brah'ot 10. Les Brah'ot de consommation 11. Brah'a Chééina Tsrih'a 12. Ikar Vétafel 13. Méein Chaloch	14. Brah'a sur un interdit 15. Anigrone 17. Birkat Haguefen 18. Natei Inchei 19. Birkat Haréah' 22. Les jus 23. Trima 24. Pat Kisnin (1) 25. Pat Kisnin (2) 26. Les Apéritifs 27-31 Zimoun 32. Tefilat Haderekh	33 -34. Birkat Hagomel 38. Chéhéh'éyanou sur un nouveau fruit 39. Chéhéh'éyanou sur un nouveau Keli 40. Chéhéh'éyanou sur les Mitsvot 41. Hatov Véhamétiv sur le vin 42. Cheva Brah'ot (1) 43. Cheva Brah'ot (2) – Panim H'adachot 46. Birkat Halevanah 47-49. H'azarat Hachats'	Hanouka 8. Emplacement de la Hanoukia 44. Ner Ich oubeto 45. Ner Ich oubeto (2) Pourim 16. Michloah' Manot et Matanot Laevyonim 85. Zakhor et Méh'iyat Amalek Pesssa 20. Biour H'amets 58. Bedika des miettes 86. 87. 88. Vente du Hamets
Souguiot générales			
37. Bal Tossif 50. Tokh Kédé Dibour 51-52. Ein Chaliah' Lidvar Avera 53. Mitsva bo yoter Mibichlouh'o	54. Mitsvot lav lihanot nitanou 55-56. Mitsvat Assei Chehazman grama 57. Zerizim makdimim lemitsvot	71. 72. Haossek Bamitsva Patour Minhamitsva 89. 90. Les actions de l'enfant	Sefirat Haomer 21. Un seul grand compte 89. 90. Un enfant qui devient adulte au milieu de la Sfira
Chabbat – Melekheth Mah'chevet		Chabbat – Les Derabanan	
59. 60. 61. Mit'assek 62. 63. 64. Davar Chééno Mitkaven 65. à 68. Psik Récheh	75 à 79. Grama 80. Chinouy 69. 70. Melakha chééina tsrikha légoufah	91 à 95. Réhitsu BéChabbat VéYom Tov	Ben Hametsarim 100. 3ème Beit Hamikdash
Hachkafa- pensée juive	Even Haezer	Yorei Dé'ah	
81 à 84. Tsaar Baalei Haim	96 à 99. Yih'oud	73. 74. Maaser sur les gains	Soukot 36. Mitstaer 104. Ma'amid